

Slovo k povzbuzení na neděli 24. července 2022, na 17. neděli v mezidobí – C
Biblická čtení: Gn 18,20-32; Ž 138; Kol 2,12-14; Lk 11,1-13

Milé sestry, milí bratři,

asi nebude pochyb o tom, že **ústředním spojujícím tématem** dnešních biblických čtení, zejména čtení starozákonního a evangelijního, je **modlitba**.

Ve starozákonním čtení z 18. kapitoly knihy Genesis (je to úryvek takřka navazující na ten z minulé neděle, na podivuhodnou návštěvu tří tajemných hostů u Abraháma) se před námi rozevívá **obraz Abraháma modlitebníka a přímluvce**. Praotec víry pochopí, že Hospodin chce potrestat hříšná města Sodomu a Gomoru zničením, a hnut soucitem začne s Bohem přímo **licitovat**, kolik málo spravedlivých stačí, aby města byla zachráněna. Za jeho až smělym vystupováním se skrývá starozákonní přesvědčení o možnosti **zástupnosti**, že celek může být **zachráněn** hrstkou spravedlivých, anebo dokonce jen jedním jediným, podobně jako nemnoho zlých může způsobit **zkázu** celku, celého národa.

V evangelijním úryvku slyšíme kratší (lukášovskou) verzi **Otčenáše**. Má jen čtyři prosby oproti sedmi v Matoušově sepsání evangelia. Jelikož Matoušovu delší verzi přijala již nejstarší mimobiblická tradice (jak svědčí třeba raněkřesťanský spis *Didaché*), stala se ona od nejranějšího křesťanství Modlitbou Páně. Na Otčenáš, který je u Lukáše odpovědí na prosbu učedníků «Pane, nauč nás modlit se», navazuje **Ježíšovo povzbuzení** k vytrvalé modlitbě a k důvěře v Boha ve vyslyšení proseb.

Množství možných témat k rozjímání nabízejí tak dnešní biblické texty. Zkusme se však zastavit jen nad dvěma z nich: Nejprve nad myšlenkou **zástupnictví** a vztahu **jednotlivce** či malé skupiny k **celku**, která se prolíná Abrahámovým modlitebním licitováním. A následně nad jednou **zvláštností, jedním důrazem** Lukášova Otčenáše oproti Matoušovu.

Se zástupností a se vztahem **jednotlivce k celku** a **celku k jednotlivci** je to pochopitelně velmi **složitě**. Je to například i problematika **kolektivní viny** či kolektivní zodpovědnosti, otázka vztahu svobody **jednotlivce** a **obecného** dobra, skutečnost, že **kvůli části** může trpět celek, stejně jako že **část** může různým způsobem přispět k záchraně či pokroku všech. A tak dále. K tomu všemu pravda křesťanské víry, že jeden **Mesiáš** přišel zachránit všechny, zatímco jeden **padlý anděl** se snaží všechny od Boha a dobra odvrátit. Za vším tím je, důvodem všeho je naše faktická vzájemná **propojenost**, naše bytostná **relacionalita**.

Dnešní starozákonní čtení nám tak připomíná, že naše vzájemná provázanost je prostě **faktem**. Takovým, který nějak vážně bere i sám **Bůh**, když nás ostatně takové **stvořil**. Vzájemná propojenost, provázanost je **faktem**, kterému možná nemusíme příliš teoreticky rozumět, nemusí nám být docela jasné, jak a proč funguje, proč s sebou nese takový potenciál dobra i zla, ale který **prostě je** a je třeba s ním **počítat**, brát na něj **ohled**.

Nejlépe v touze a snaze ve všem svém počínání **brát ohled na celek**, na dobro druhých lidí, blízkých i vzdálených, či dokonce na dobro obecné, mít odvahu pro ně něco **dobrého a laskavého činit**. Jinak řečeno, snažit se nějak být v oné i třeba jen **hrstce spravedlivých**. Snažit se být s Boží pomocí aspoň nějak takovými, jak překrásně a jedinečně shrnul prorok Micheáš: «Člověče, řeklo se ti, co je dobré, co od tebe Hospodin žádá: co jiného než **jednat spravedlivě, milovat milosrdenství a pokorně kráčet se svým Bohem**». Anebo jak formuluje ve svém slavném a tolikrát citovaném výroku Hans Jonas: «Jednej tak, aby účinky tvého jednání byly slučitelné s pokračováním vpravdě lidského života na Zemi», křesťansky umocněno: Jednej tak, aby účinky tvého jednání pomohly pokračování vpravdě lidského života na Zemi.

Fakt zástupnosti, reálnost vztahu části a celku má však **ještě jeden** důležitý, navýsost individuální a zcela osobní (a osobitý) rozměr. Předpoklad toho antika vyjádřila známým

úslovím *homo mundus minor*, „člověk je svět v malém“, Aristotelés slovy *anima hominis quodammodo omnia*, „lidská duše je určitým způsobem všechno“: Jde o zkušenost, že **dějinné drama lidstva**, běh **makrosvěta**, se totiž vždy nějak odráží i v konkrétním životě každého **jednotlivce**, v každém jednom **mikrosvětě**, dějiny jednoho člověk nějak **kopírují** a **ztělesňují** a možná i do jisté míry opakují dějiny celého světa. A jestliže v kolektivních dějinách – větších i menších – platí, že **část může zachránit anebo poničit celek**, tak je tomu i v nás samotných, v našich osobních dějinách, v našem vlastním životě, nitru a mikrosvětě. I to je dobré si připomenout.

Možná víc než o hledání negativního kvásku jde právě o **hledání a kultivování pozitivního kvásku**, toho dobrého v každém z nás. Ne ve smyslu pýchy a zavírání očí před zlem. Ale ve smyslu pokorného **hledání toho Božího**, toho Ježíšova ve svém životě a nejbližším okolí. Ne nepodobně tomu, jak Abrahám spolu s Bohem v Sodomě a Gomoře nehledal hříšníky ale **spravedlivé**, třeba jen hrstku. Pro kterou mohl být, může stále být zachráněn **celek**, je-li tato hrstka s Boží pomocí **kultivována a rozvíjena**.

Lukášův Otčenáš je tedy oproti Matoušově podání rozvinut **Kristovým povzbuzením k důvěře** ve **vyslyšení prosb** a k **vytrvalosti** v modlitbě. «Čím spíše nebeský Otec dá **Ducha svatého** těm, kdo ho prosí» celá dnešní pasáž končí. V jednom starobylém rukopisu prosba «přijď království tvé» se dochovala v podobě «**at' přijde Duch svatý a očistí nás**». S tím koresponduje i známý výklad svatého Augustina, že jedině, co nám Bůh, Kristus opravdu **slíbil**, že nám dá, kdykoli budeme prosit, je **Duch svatý**, síla Boží milosti, síla Božího odpuštění.

Právě v **prosbě o Ducha svatého**, v prosbě o Boží sílu ke spravedlnosti, milosrdenství a kráčení po Božích cestách, o Boží sílu dávající vidět druhé, svět a jejich potřeby, o sílu Božího odpuštění, když se nedaří, můžeme a máme být opravdu **vytrvalí**. S důvěrou, že Ducha svatého nám Bůh chce dát opravdu vždy...

Milé sestry, milí bratří, **nezapomínejme na modlitbu**, dejme jí čas prostor, ona je prvním způsobem naší komunikace s Bohem, žítím našeho vztahu s ním, ona nám otevírá svět Boží, dává Boží sílu k lásce, zprostředkovává Boží odpuštění. **Pamatujme** na svou bytostnou **provázanost s ostatními**, berme na ně, své sestry a bratry, vždy ohled při svém rozhodování a jednání. **Kultivujme to dobré** v sobě samých (a nakolik nám to přísluší, i v druhých), i kdyby to byla jen maličká hrstka, nechme ji se stát kvasem spásy naší i druhých. **S Boží pomocí...**